

รายงานวิจัยฉบับย่อ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู
ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน เครือข่ายมหาวิทยาลัยนเรศวร
Factors Affecting the Instructional Media Innovation Creation of Teachers in
Professional Pre-Service Schools, Naresuan University Network

วิวัฒน์ มีสุวรรณ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร
รับลงทะเบียน 30 มี.ค. 2554
เลขทะเบียน 1040642
เลขเรียกหนังสือ ๑ LB

1044
.๑๙
๑๗๔๕
๒๕๖๑

สนับสนุนโดยกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยนเรศวร

Executive Summary

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู
ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน เครือข่ายมหาวิทยาลัยนเรศวร
Factors Affecting the Instructional Media Innovation Creation of Teachers
in Professional Pre-Service Schools, Naresuan University Network

รองศาสตราจารย์ ดร. วิวัฒน์ มีสุวรรณ

ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษา เป็นสิ่งที่ครูต้องมีทักษะและมีความพร้อม ผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถของครู ในการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษา โดยการสนับสนุนความพร้อมในด้านอุปกรณ์ ความรู้ และงบประมาณ แก่ครูที่มีความต้องการจะพัฒนาความสามารถในด้านนี้ หน่วยงานการศึกษาควรกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ให้ครูต้องพัฒนาความสามารถในการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเชื่อมโยงไปสู่การคิดค้นนวัตกรรมการศึกษาใหม่ๆ ที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ตามเกณฑ์คุณภาพที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด โดยอาจใช้วิธีการบูรณาการกับการวิจัยในชั้นเรียน (ปราโมทย์ พรหมจันทร์, 2556) และการที่สถานศึกษามีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีความรัก ความผูกพันทุ่มเทให้กับองค์กร จะมีผลทำให้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยบุคลากรผู้รับผิดชอบการพัฒนาจะมีความรู้ใหม่เพื่อนำมาพัฒนานวัตกรรมไม่ว่าจะเป็นการทำวิจัย และพัฒนาการหาความรู้จากองค์ความรู้เดิมที่มีอยู่ในองค์กร รวมถึงแสวงหาทรัพยากรประเภทจับต้องไม่ได้

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู 3) เพื่อค้นหาปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนจำนวน 255 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาระดับของปัจจัยและการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับมากทุกปัจจัย ประกอบด้วย 1) การจัดการนวัตกรรม 2) การรับรู้และยอมรับ 3) สภาพแวดล้อม ทรัพยากร และงบประมาณ 4) การนำไปใช้ 5) การส่งเสริมการวิจัย และ 6) การจูงใจ 2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครูมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าระหว่าง .343 - .682 3) ปัจจัยต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ทุกองค์กับการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เท่ากับ 0.402 และมีค่าอำนาจการพยากรณ์ 0.161 และผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ดีที่สุดพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ด้านการจูงใจ มีผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

$$\text{ในรูปคะแนนดิบ } Y = 2.272 + 0.263X_6$$

$$\text{ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z = .311 (X_6)$$

วิวัฒน์ มีสุวรรณ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู
ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน เครื่องหมายมหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก:
มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการ
สร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน 2) เพื่อศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู 3) เพื่อค้นหา
ปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอน
จำนวน 255 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดย
การหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการ
วิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการศึกษาระดับของปัจจัยและการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครูอยู่ใน
ระดับมากทุกปัจจัย ประกอบด้วย 1) การจัดการนวัตกรรม 2) การรับรู้และยอมรับ 3) สภาพแวดล้อม
ทรัพยากร และงบประมาณ 4) การนำไปใช้ 5) การส่งเสริมการวิจัย และ 6) การจูงใจ

2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครูมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าระหว่าง .343 - .682

3) ปัจจัยต่าง ๆ มีความสัมพันธ์พหุคูณกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เท่ากับ 0.402 และมีค่าอำนาจการพยากรณ์ 0.161 และผลการ
วิเคราะห์ปัจจัยที่ดีที่สุดพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ด้านการจูงใจ มีผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการ
เรียนการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ
และคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

$$\text{ในรูปคะแนนดิบ } Y = 2.272 + 0.263X_6$$

$$\text{ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z = .311 (X_6)$$

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล/นวัตกรรม/สื่อการเรียนการสอน/การสร้างสรรค์นวัตกรรม

Wiwat Meesuwan. (2018). Factors Affecting the Instructional Media Innovation Creation of Teachers in Professional Pre-Service Schools, Naresuan University Network. Phitsanulok: Naresuan University.

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of factors affecting the instructional media innovation creation of teachers. 2) to study the correlation of factors affecting the instructional media innovation creation of teachers and 3) to study a stepwise method used to allocate the best formula in different raw scores and standard scores. The samples were 255 teachers selected from professional pre-service schools of Naresuan University Network, using simple random sampling with stratified random sampling. The data were collected by questionnaires, analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment correlation coefficients, and multiple regression analysis by stepwise multiple regression analysis.

The research results were;

1) The level of factors affecting the instructional media innovation creation of teachers was overall high, factors studied comprised of 1) management 2) perception and adoption 3) environment, resources and budget 4) implementation 5) supporting and promoting research 6) motivation

2) The correlations of factors affecting the instructional media innovation creation of teachers in statistical significant level .01 between .343 - .682.

3) The factors affecting the instructional media innovation creation of teachers at statistically significant level of 0.5 was at 0.402 and the predictive power was at 0.161, the best factor analysis was motivation.

Stepwise regression analysis which is raw and standard score are as follows;

$$\text{Raw score } Y = 2.272 + 0.263X_6$$

$$\text{Standardized } Z = .311 (X_6)$$

Keywords: factors / innovation / instructional media

รายงานวิจัยฉบับย่อ เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษา
สำหรับปฏิบัติการสอน เครือข่ายมหาวิทยาลัยนเรศวร

Factors Affecting the Instructional Media Innovation Creation of Teachers in
Professional Pre-Service Schools, Naresuan University Network

บทนำ

นวัตกรรม เป็นแนวคิด เทคนิค วิธีการ กระบวนการ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ในทางการศึกษาเรียกว่า นวัตกรรมการศึกษา ได้แก่ นวัตกรรมประเภทผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์ เช่น ชุดการสอน แบบฝึกทักษะ เกม และนวัตกรรมประเภทรูปแบบเทคนิค วิธีการสอน นวัตกรรมจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนและผู้สอนสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ การสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาต้องอาศัยบุคลากรที่สามารถสร้าง ออกแบบและพัฒนา รวมทั้งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันทั้งบริบทสังคมและต้องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

มูลเหตุสำคัญของการนำนวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในการศึกษานั้น มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สามารถใช้นวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาได้อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิผล โดยมีสาเหตุมาจากภาวะการเปลี่ยนที่ไม่ใช่ทางด้านเทคโนโลยีอันเป็นผลผลิตทางวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีสาเหตุมาจากภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ คู่แข่ง เทคโนโลยี กฎระเบียบ นโยบายภาครัฐ บุคคล ระบบการทำงาน เปลี่ยนแปลงไป เกิดจากการรับรู้ และทัศนคติของบุคคล ภาวะการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ทางการศึกษาอีกด้วย ซึ่งมูลเหตุสำคัญ ได้แก่

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้บัญญัติขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการจัดการศึกษา การอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยวิทยาการต่างๆ เร่งรัดการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับพัฒนาวิชาชีพครูและผู้เรียน ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560- 2564) มุ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” สร้างความมั่นคงของชาติ พัฒนาคมนทุกวัยให้เป็น คนดี คนเก่ง มีศักยภาพ และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทั้งในภาคการผลิตและภาคบริการเพื่อสร้างความเข้มแข็ง มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมนำไปสู่การสร้างสังคมที่พึงปรารถนา ขยาย

โอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาส ทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยไม่ถูกจำกัดศักยภาพจากสภาพครอบครัว พื้นที่และสภาพ ร่างกาย และให้ความสำคัญกับการใช้องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ผลงานวิจัยและพัฒนา ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนวัตกรรมและความคิด สร้างสรรค์อย่างเข้มข้นทั้งในภาคธุรกิจ ภาครัฐ และภาคประชาสังคม รวมทั้งให้ความสำคัญกับการ พัฒนาสถานะแวดล้อมหรือปัจจัยพื้นฐานที่เอื้ออำนวยทั้งการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากรวิจัย โครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการบริหารจัดการ เพื่อช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่เป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558)

- แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป็นการวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ และยังได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับ คนทุกช่วงวัย เช่น มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย สนองตอบความต้องการของผู้เรียนและผู้ใช้บริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษาทุกแห่งมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีคุณภาพ เป็นต้น

- ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้ง ผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21

- แนวคิดการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลัก สำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม อีกทั้งยึดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ทุกคนในสังคมสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน สามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สามารถจัดการศึกษา/จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพ สื่อสารมวลชนที่เผยแพร่หรือจัดรายการเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น สื่อตำราเรียน และสื่อ การเรียนรู้ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และได้รับการพัฒนา โดย การมีส่วนร่วมจากภาครัฐและเอกชนเพิ่มขึ้น

- นอกจากนี้แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ยังมีเป้าหมายในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสรรค์ นวัตกรรมการผลิต การบริการ สร้างโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียม เป็นการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนทุกกลุ่มมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพในยุคดิจิทัล เพิ่มโอกาสการได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐาน ของนักเรียนและประชาชน ทุกวัย ทุกที่ ทุกเวลา ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสื่อ คลังสื่อและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ประชาชนเข้าถึงได้อย่าง สะดวก ผ่านทั้งระบบโทรคมนาคม ระบบแพร่ภาพ กระจายเสียง และสื่อหลอมรวม ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่าน บริการ e-learning และบริการการเรียนรู้ระบบเปิดสำหรับมหาชน (MOOC)

จากมูลเหตุดังกล่าว ส่งผลให้การดำเนินการสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นสิ่งที่สำคัญ ที่จะต้องส่งเสริมให้มีอิสระในการคิด และการลงมือปฏิบัติ แรงจูงใจเป็นส่วนขับเคลื่อนที่สำคัญที่เกิดขึ้นได้จากภายในและภายนอกของแต่ละบุคคล ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม คำชม รางวัล ฯ เหล่านี้ล้วนเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดการสร้างนวัตกรรม ส่วนสำคัญในการสร้างนวัตกรรมจะเกิดขึ้นจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยการแสวงหา

ความรู้ การสื่อสาร และการอภิปราย ซึ่งการแสวงหาความรู้เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ได้รับความรู้พื้นฐานเพื่อนำไปใช้ในการสร้างนวัตกรรม (เนาวนิตย์ สงคราม, 2557:65)

นวัตกรรมการศึกษา มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท นวัตกรรมสื่อการเรียนการสอน ก็เป็นนวัตกรรมหนึ่งของนวัตกรรมการศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอน ที่จะช่วยแก้ปัญหาทางด้านการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้แก่ผู้เรียน (วรวิทย์ นิเทศศิลป์, 2557: 45) เมื่อความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และระบบโทรคมนาคมหรือการสื่อสาร ที่ได้นำไปสู่นวัตกรรมในห้องเรียน ในรูปแบบที่หลากหลายตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล นวัตกรรมสื่อการเรียนการสอน จึงเป็นสิ่งประดิษฐ์ คิดค้นเทคนิค วิธีการหรือกระบวนการใหม่ ๆ เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอน ให้ครูและนักเรียนได้ใช้สื่อที่ช่วยการเรียนการสอนและการเรียนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การจะได้นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนมาใช้นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาเพื่อให้นวัตกรรมที่เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยต้องใช้กระบวนการในสร้างนวัตกรรม ที่จำเป็นต้องอาศัยฐานความรู้ที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการเพิ่มพูนความรู้ตลอดเวลา

ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษา เป็นสิ่งที่ครูต้องมีทักษะและมีความพร้อม ผู้บริหาร ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถของครูในการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษา โดยการสนับสนุนความพร้อมในด้านอุปกรณ์ ความรู้ และงบประมาณแก่ครูที่มีความต้องการจะพัฒนาความสามารถในด้านนี้ หน่วยงานการศึกษาควรกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ให้ครูต้องพัฒนาความสามารถในการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเชื่อมโยงไปสู่การคิดค้นนวัตกรรมการศึกษาใหม่ๆ ที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามเกณฑ์คุณภาพที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด โดยอาจใช้วิธีการบูรณาการกับการวิจัยในชั้นเรียน (ปราโมทย์ พรหมจันทร์, 2556) และการที่สถานศึกษามีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีความรักความผูกพัน ห่มเหให้กับองค์กร จะมีผลทำให้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยบุคลากรผู้ที่รับผิดชอบการพัฒนาจะมีความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากขึ้นเพื่อนำมาพัฒนานวัตกรรมไม่ว่าจะเป็นการทำวิจัย และพัฒนาการหาความรู้จากองค์ความรู้เดิมที่มีอยู่ในองค์กร รวมถึงแสวงหาทรัพยากรประเภทจับต้องไม่ได้ อย่าง เช่น งบประมาณและทรัพยากรทางกายภาพ (วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ พื้นที่สำหรับ การพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีด้านสารสนเทศ) เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมให้สำเร็จ (อภิศักดิ์ กลินธธ, 2558) เหล่านี้ล้วนเป็นประเด็นสำคัญในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของครู

เมื่อพิจารณาทั้งในส่วนของนวัตกรรมการศึกษา การสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษา และเทคโนโลยีการศึกษา และการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อนำมากำหนดกรอบในการศึกษา เกี่ยวกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอน ซึ่งการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นการแสดงออกถึงความตระหนัก กระบวนการคิด และเทคนิควิธีการของบุคคลที่สามารถออกแบบและผลิตหรือนำสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ สามารถให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาด้านสื่อการเรียนการสอนให้กับผู้อื่นได้ และสามารถประเมินและติดตามแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ด้วยการนำกระบวนการวิจัยมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม โดยได้คัดเลือกประเด็นหรือปัจจัยที่ต้องการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัย มาทำท้าววิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษา พบว่ามีอยู่หลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้ทำการทำการคัดเลือกปัจจัยเพื่อนำมาศึกษาในครั้งนี้ โดยได้ทำการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อความเหมาะสมของชื่อปัจจัยหรือตัวแปรและจัดกลุ่มปัจจัยต่าง ๆ ให้เหมาะสม ซึ่งได้ปัจจัยที่ศึกษาทั้งหมด ดังนี้ 1)

ปัจจัยด้านการจัดการนวัตกรรม 2) ปัจจัยด้านการรับรู้และยอมรับ 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ทรัพยากร และงบประมาณ 4) ปัจจัยด้านการนำไปใช้ 5) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการวิจัย และ 6) ปัจจัยด้านการจูงใจ

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว การส่งเสริมและพัฒนาครูให้สามารถออกแบบและพัฒนา นวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา สามารถผลิตสื่อการเรียนการสอนได้นั้นจำเป็นต้องทราบว่า มีปัจจัย ใดบ้างที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู เพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับการ ส่งเสริมสนับสนุนการออกแบบ การผลิต และใช้นวัตกรรมได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียน การสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเพื่อใช้เป็นข้อมูล พื้นฐานสำหรับกำหนดแนวทางในการวางแผน เตรียมการ และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรม เพื่อเพิ่ม ความรู้และเพิ่มขีดความสามารถในการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

คำถามวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้กำหนดคำถามวิจัย คือ ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน และปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่ดีที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียน การสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน
3. เพื่อค้นหาปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน

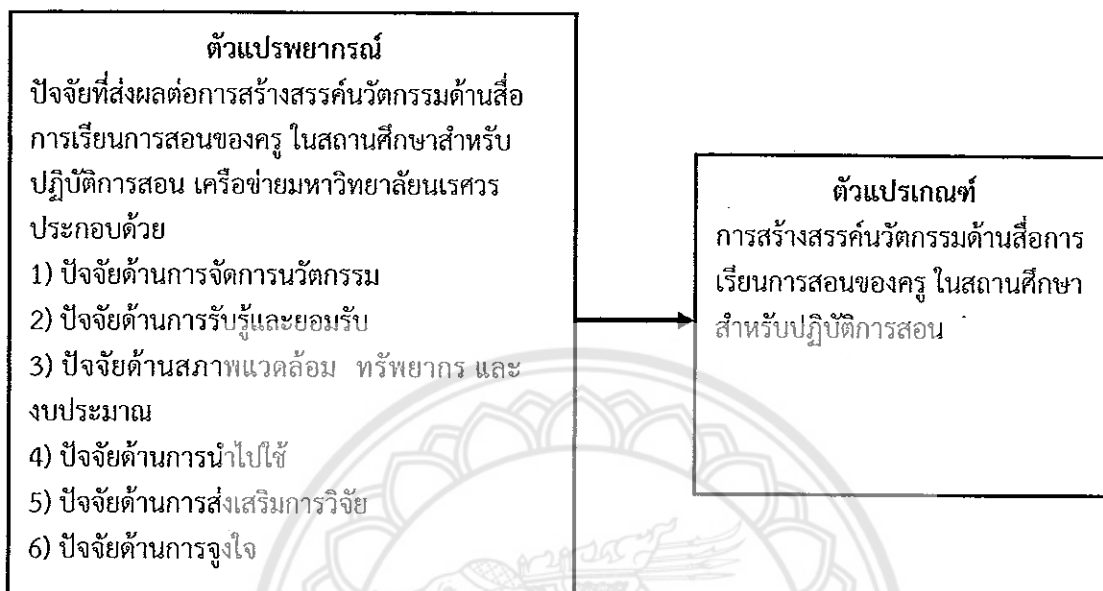
ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียน การสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยนเรศวร ทำให้ได้ตัวแปรเกี่ยวกับปัจจัย ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้พัฒนานวัตกรรมในวิชาชีพของตนเอง เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร สถานศึกษาที่จะนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผน หรือสร้างกลยุทธ์ในการส่งเสริม การใช้นวัตกรรมของในสถาบันการศึกษา นอกจากนี้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานต้นสังกัดสามารถใช้ผลที่ได้ จากการวิจัยเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อพิจารณากำหนดนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการศึกษา การสร้างสรรค์นวัตกรรม การศึกษา และเทคโนโลยีการศึกษา และทำการสังเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ได้แล้ว ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพต่อไปนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2560 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากโปรแกรมสำเร็จรูป G*Power เวอร์ชัน 3.1.9.2 จำนวน 255 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

ตัวแปรอิสระ ได้จากการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ จึงได้ตัวแปรทั้งหมด 6 ตัวแปร ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการจัดการนวัตกรรม 2) ปัจจัยด้านการรับรู้และยอมรับ 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ทรัพยากร และงบประมาณ 4) ปัจจัยด้านการนำไปใช้ 5) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการวิจัย 6) ปัจจัยด้านการจูงใจ

ตัวแปรตาม ได้แก่ การสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษา สำหรับปฏิบัติการสอน เครื่องข่ายมหาวิทยาลัยนเรศวร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จำนวน 1 ฉบับ ประกอบไปด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ชนิดสำรวจรายการ (Check List) ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์สอน ช่วงอายุ ระดับชั้นที่สอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประเมินค่า ตามแบบของลิเคิร์ท มี 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน ประกอบด้วย

- 1) ปัจจัยด้านการจัดการนวัตกรรมการสอน ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ
- 2) ปัจจัยด้านการรับรู้และยอมรับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ
- 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ทรัพยากร และงบประมาณ ประกอบด้วยข้อคำถาม 8 ข้อ
- 4) ปัจจัยด้านการนำไปใช้ ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ
- 5) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการวิจัย ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ
- 6) ปัจจัยด้านการจูงใจ ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู มีลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นมาตราส่วนประเมินค่าตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 11 ข้อ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับของปัจจัยและการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกปัจจัย ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านการจัดการนวัตกรรมการสอน (X_1) หมายถึง การวางแผน กำกับติดตาม และประเมินผลการทำงาน ผลผลิต และใช้นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอน การตัดสินใจ การสนับสนุนและเอื้ออำนวย การประสานงานเกี่ยวกับการนำนวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.54)

1.2 การรับรู้และยอมรับ (X_2) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด ที่มีผลมาจากกระบวนการรับและตีความข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยี ความสามารถในการแสวงหาความรู้ การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจเลือกใช้เทคโนโลยีที่จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อการรับรู้ในสิ่งนั้น ๆ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.41)

1.3 ด้านสภาพแวดล้อม ทรัพยากรและงบประมาณ (X_3) หมายถึง บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และการสนับสนุนทางการเงินหรืองบประมาณที่กระตุ้นให้เกิดการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.53)

1.4 การจัดการเรียนรู้และการนำไปใช้ (X_4) หมายถึง การเตรียมตัวของครูในการเลือกจัดสถานการณ์ และจัดกิจกรรมในชั้นเรียน การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ และการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.43)

1.5 การส่งเสริมการวิจัย (X_5) หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการค้นคว้า วิจัย เพื่อผลิตและใช้นวัตกรรมสื่อการเรียนการสอน การแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยการนำกระบวนการวิจัยมาใช้เป็นเครื่องมืออย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.55)

1.6 การจูงใจ (X_6) หมายถึง การให้รางวัลที่หลากหลาย ทั้งรางวัลที่เป็นตัวเงิน สิ่งจูงใจทางอาชีพ รางวัลทางสังคม มีการให้รางวัลแก่ผู้มีส่วนร่วมสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่และนวัตกรรม ซึ่งจะต้องสอดคล้องกันกับการวัดผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.61$)

1.7 การสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอน (Y) ของครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04, S.D. = 0.51$) หมายถึง การแสดงออกถึงความตระหนัก กระบวนการคิด และเทคนิควิธีการของบุคคลที่สามารถออกแบบและผลิตหรือนำสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ สามารถให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาด้านสื่อการเรียนการสอนให้กับผู้อื่นได้ และสามารถประเมินและติดตามแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ด้วยการนำกระบวนการวิจัยมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม

2. ผลหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 6 ด้าน จำนวน 6 ค่ามีค่าอยู่ระหว่าง .343 - .682 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสูงสุด คือ การรับรู้และยอมรับ (X_2) กับด้านการจัดการเรียนรู้และการนำไปใช้ (X_4) มีค่าเท่ากับ .682 รองลงมา คือ สภาพแวดล้อม ทรัพยากรและงบประมาณ (X_3) กับการจัดการเรียนรู้และการนำไปใช้ (X_4) มีค่าเท่ากับ .604 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าต่ำสุดคือด้านการจูงใจ (X_6) กับด้านสภาพแวดล้อม ทรัพยากรและงบประมาณ (X_3) มีค่าเท่ากับ .343

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 6 ตัว กับ การสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู พบว่าตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกทุกตัว กับ การสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .143 - .383 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านการจูงใจ (X_6) กับ การสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอน (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .383 รองลงมา คือ การส่งเสริมการวิจัย (X_5) กับ การสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอน (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .283 และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ สภาพแวดล้อม ทรัพยากรและงบประมาณ (X_3) กับ การสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอน (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .143

ปัจจัยต่าง ๆ มีความสัมพันธ์พหุคูณกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.402 และมีค่าอำนาจการพยากรณ์ เท่ากับ 0.161 หมายความว่า ปัจจัยทั้งหมดร่วมกันพยากรณ์การสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ได้ร้อยละ 16.1

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่มีผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีทั้งสิ้น 1 ตัวแปร ได้แก่ การจูงใจ (X_6) แสดงรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน

Model	b	S.E.	β	t	Sig.
ด้านการจูงใจ(X_6)	0.263	0.059	0.311	4.423*	0.000

$$a = 2.272, SE_{est} = \pm .47640, R = 0.402, R^2 = 0.161, F = 7.958^*$$

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่มีผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน ของตัวแปรการจูงใจ (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์ของค่าพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .263 มีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ 2.272 มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.311 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .402 มีค่าอำนาจพยากรณ์ (R^2) ได้ร้อยละ 16.1 และ มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานการพยากรณ์เท่ากับ (SE_{est}) .47640 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 2.272 + 0.263X_6$$

ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .311 (X_6)$$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ระดับของการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน พบว่า การสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพได้นั้น ครูจะมีบทบาทสำคัญในการวางแผนการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ บทบาทในการผลิตสื่อการเรียนการสอนของครูเป็นภารกิจที่สำคัญ ผู้สอนจะต้องคิดค้น นำรูปแบบของสื่อหรือวิธีการใหม่ มาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งอาจดำเนินการด้วยการผลิตหรือจัดทำสื่อใหม่ ดัดแปลง ปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้น ช่วยให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ผ่านสื่อหรือช่องทางไปยังผู้เรียน เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผล ซึ่งนวัตกรรมการเรียนการสอน เป็นได้ทั้ง แนวคิด วิธีการ สิ่งประดิษฐ์ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดการสอน สื่อการสอน ชุดกิจกรรม ชุดฝึกทักษะ คู่มือประกอบการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอน วิธีการสอน เทคนิคการสอน รูปแบบการบริหารจัดการ ฯลฯ (ประสาธ เมืองเฉลิม, 2556: 287) ซึ่งสอดคล้องกับ วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2557) ที่ได้กล่าวว่า การพัฒนาด้านประสิทธิภาพและคุณภาพของโรงเรียนในระดับต่างๆ จำเป็นต้องมีการประยุกต์ใช้สื่อเหมาะสมมาใช้ในการจัดการศึกษา เพราะแนวคิด เทคนิค วิธีการ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ ๆ จะช่วยถ่ายทอดบรรลุเป้าหมายอย่างเที่ยงตรง รวดเร็ว มีคุณภาพดีขึ้น การนำสื่อมาใช้ต้องเป็นการทำให้สภาพการเรียนการสอนดีกว่าเดิม ซึ่งแต่ละชนิดจะมีประโยชน์มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้ถ่ายทอดเป็นสำคัญ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงหลักการเรียนที่สัมพันธ์กับการใช้สื่อ เพราะจะทำให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 46)

สื่อการเรียนการสอนมีหลายรูปแบบ ครูจะเลือกรูปแบบที่เห็นว่ามีเหมาะสมที่จะมีประสิทธิภาพในการช่วยผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ แล้วพัฒนาสื่อการเรียนรู้อีกในรูปแบบที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับ ชลกร ต้นประภัสร์ ธร สุนทรายุทธ ไพรัตน์ วงษ์นาม (2556) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัย คุณลักษณะบุคคล พฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร คุณลักษณะขององค์การ ความรู้ คุณลักษณะทางจิตวิทยา (ทัศนคติ และแรงจูงใจ) กับการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาแล้วปรากฏว่า ตัวแปรปัจจัย คุณลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร คุณลักษณะขององค์การ ความรู้ ทัศนคติ แรงจูงใจ เป็นตัวแปร ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ทั้งนี้พฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร ทัศนคติและแรงจูงใจ มีอิทธิพลโดยตรงต่อการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ส่วนปัจจัยคุณลักษณะส่วนตัว คุณลักษณะขององค์การมีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านตัวแปร ความรู้ ทัศนคติและแรงจูงใจการศึกษา ทั้งโดยการเรียนในชั้นเรียน การฝึกอบรมหรือจากสื่ออื่น ๆ และมีโอกาสเข้ามาสัมพันธ์นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา อาจจะโดยการเห็นผู้อื่นใช้แล้วตนเองมีโอกาสดูใช้เห็นว่าได้ผลดีจึงเป็นแรงจูงใจให้ยอมรับและตัดสินใจใช้และใช้ต่อไป และสอดคล้องกับ ปราโมทย์ พรหมจันทร์ (2556) ได้ทำการศึกษา รูปแบบการพัฒนาศักยภาพครูและ ผู้เรียนในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า การพัฒนาความสามารถของครูด้านการ ออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษา ส่งผลให้ครูมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน ในชั้นเรียน จัดลำดับความสำคัญวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา สรุปผลการคัดเลือกปัญหาการเรียนการสอน ครูสามารถบรรยายถึงสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันและเปรียบเทียบกับความคาดหวัง ซึ่งเป็นสภาพ ที่ควรจะเป็น โดยพิจารณาถึงหลักสูตรการศึกษา ความคาดหวังของครู ชุมชนและสังคม ทั้งนี้เพื่อมุ่งไปสู่ เป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้ไปสู่เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ความสามารถในการสร้าง นวัตกรรมการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษา เป็นสิ่งที่ครูต้องมีทักษะ และมีความพร้อม

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ใน สถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกทุกตัว กับการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งได้แก่ 1) การจัดการนวัตกรรม 2) การรับรู้และยอมรับ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้และการนำไปใช้ 4) สภาพแวดล้อม ทรัพยากรและงบประมาณ 5) การจัดการเรียนรู้และการนำไปใช้ และ 6) การจูงใจ หมายความว่าปัจจัยทั้ง 6 ด้านดังกล่าวล้วนมีความสัมพันธ์และย่อมจะส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู ทั้งนี้เพราะปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอนั้น เป็นปัจจัยที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากเอกสารและ งานวิจัยต่าง ๆ ทั้งนี้ครูจะแสดงออกถึงความตระหนักและให้ความสำคัญกับตัวแปรหรือปัจจัยต่าง ๆ ซึ่ง สอดคล้องกับ สาโรช ไศภักดิ์ (2547) ที่ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการยอมรับนวัตกรรมและ เทคโนโลยีการศึกษาของครูเกียรติยศ ในประเทศไทย พบว่านวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาที่ครูเกียรติยศ รู้จัก เคยใช้และปัจจุบันยังคงใช้มากที่สุด คือการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเกียรติยศที่มีคุณลักษณะ ส่วนตัวต่างกันจะยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ปัจจัยเชิงสาเหตุด้าน คุณลักษณะส่วนตัว พฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร ความรู้ ทัศนคติและแรงจูงใจ คุณลักษณะขององค์การ มีอิทธิพล ต่อการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ปัจจัยทั้ง 6 ด้านมีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรมและ เทคโนโลยีการศึกษา ปราโมทย์ พรหมจันทร์ (2556) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาความสามารถของครูด้านการ ออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน พบว่า ผู้บริหาร ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้อง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถของครูในการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษา โดยการ สนับสนุนความพร้อมในด้านอุปกรณ์ ความรู้ และงบประมาณ แก่ครูที่มีความต้องการจะพัฒนาความสามารถ หน่วยงานการศึกษาควรกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ให้ครูต้องพัฒนาความสามารถในการ ออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเชื่อมโยงไปสู่การคิดค้นนวัตกรรม การศึกษาใหม่ๆ ที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ตามเกณฑ์คุณภาพที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด โดยอาจ

สำนักทดสอบฯ

ใช้วิธีการบูรณาการกับการวิจัยในชั้นเรียน กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ (2557) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนนวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยการพัฒนาของครู ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการเรียนการสอนนวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาครูที่ค้นพบ ได้แก่ 1) ด้านการฝึกอบรม 2) ด้านการแนะนำเป็นรายบุคคล 3) ด้านการสังเกตและประเมิน 4) ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา 5) ด้านการแสวงหาความรู้และวิธีการด้วยตนเอง 6) ด้านการฝึกงานเพื่อเพิ่มพูนทักษะ 7) ด้านการพัฒนาตนเองระหว่างการปฏิบัติงาน และ 8) ด้านอบรมเชิงปฏิบัติการ และจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาครู ด้านการจัดการทำนวัตกรรม และเทคโนโลยีการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าอยู่ในระดับมาก และจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาครู ด้านการจัดการทำนวัตกรรม และเทคโนโลยีการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารศึกษาและครูครุศึกษาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการบริหารงานและการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาที่จะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายจุดเน้นด้านการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอน และจัดหาเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการเผยแพร่ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศหลากหลายรูปแบบ พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการให้เพียงพอ ครูควรพัฒนาตนเองอยู่อย่างสม่ำเสมอด้วยการแสวงหาความรู้ เทคนิค กระบวนการ วิธีการในการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนในแบบต่าง ๆ และไอริน โรจน์รักษ์ (2558) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์การนวัตกรรมกับสมรรถนะในการสร้างสรรค์นวัตกรรม : กรณีศึกษานักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน พบว่า ระดับความเป็นองค์การนวัตกรรมที่มีความสัมพันธ์กับระดับสมรรถนะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมค่อนข้างสูง เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านบรรยากาศภายในองค์การที่สร้างสรรค์ ด้านปัจจัยภายนอกที่เอื้อ และด้านวิสัยทัศน์ร่วม สำหรับระดับความเป็นองค์การนวัตกรรมที่มีความสัมพันธ์กับระดับสมรรถนะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสื่อสารภายในองค์การ ด้านทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ด้านการมีบุคคลที่พร้อมในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านองค์การแห่งการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างองค์การที่เหมาะสม ด้านการฝึกอบรมและพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในนวัตกรรม และชลกร ต้นประกัสร์ ธร สุนทรายุทธ และไพรัตน์ วงษ์นาม (2556) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและนวัตกรรม ของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและนวัตกรรมของ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับการ ศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนทั่วไป คือ ความคิดสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของงาน และวัฒนธรรมการเรียนรู้ และธนดล ภูสีฤทธิ พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ และทิพย์เกสร บุญอำไพ (2559) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการยอมรับนวัตกรรมโทรทัศน์ครู ของครูและ บุคลากรทางการศึกษา พบว่า โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการยอมรับนวัตกรรมโทรทัศน์ครู ของครูและบุคลากรทางการศึกษา มี 10 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) คุณสมบัติของนวัตกรรม 2) ช่องทางการติดต่อสื่อสาร 3) ขั้นตอนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม 4) สภาพเศรษฐกิจและสังคม 5) แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน 6) ทักษะติดต่อ การใช้นวัตกรรมโทรทัศน์ครู 7) การสนับสนุนของผู้บริหาร 8) ผู้นำ การ เปลี่ยนแปลง 9) ผู้นำทางความคิด 10) การยอมรับนวัตกรรมโทรทัศน์ครู

3. ตัวแปรที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครู จากผลการวิจัยปัจจัยที่ดีที่สุด คือ การจูงใจ ทั้งนี้เพราะบุคคลที่จะยอมรับนวัตกรรมนั้น ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะ ของนวัตกรรม ต้องเห็นว่านวัตกรรมนั้น มีประโยชน์ มีคุณค่า เข้ากันได้กับค่านิยมของสังคมนั้น นวัตกรรมที่ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก สามารถในการนำไปทดลองใช้และมีความสามารถในการสังเกตที่มองเห็นผลได้ง่าย จะเป็นส่วนสำคัญในที่จะกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีแรงจูงใจ ที่

อธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ด้านที่เกี่ยวข้องกับความต้องการขั้นพื้นฐานที่เกิดจากความพึงพอใจว่า ความต้องการเหล่านั้นได้ถูกจัดลำดับขั้นของความต้องการจากน้อยไปหามาก เมื่อความต้องการใดเกิดขึ้นแล้วไม่ได้รับการบำบัดเพียงพอ ความต้องการเหล่านั้นยังคงอยู่ และจะเป็นแรงขับที่มีพลังผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมโน้มน้าวไปยังในทางที่จะช่วยบำบัดความต้องการเหล่านั้นอยู่เสมอ โดยเฉพาะความต้องการมีเกียรติในสังคม การยอมรับจากสังคม ประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน และความต้องการแสดงความสามารถของตนให้เกิดผลต่อสังคมที่ตนอาศัยอยู่ แสดงให้ผู้อื่นประจักษ์ว่าตนมีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ (ทศนีย์ทองสว่าง 2549: 301-302) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของเพอร์ สุรัตน์ทิวกุล เอมมาลย์ ราชภัณฑารักษ์ (2545: 18) ที่ได้ อธิบายว่า แรงจูงใจ เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมานั้นอาจจะเหมือนหรือแตกต่างจากบุคคลอื่น ๆ ในสังคมก็ได้ ความต้องการจะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรม บุคคลที่มีแรงจูงใจในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดมักทำให้มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นให้บรรลุความต้องการที่เป็นแรงผลักดัน โดยมีปัจจัยด้านการจัดการนวัตกรรม การรับรู้และยอมรับ ด้านการจัดการเรียนรู้และการนำไปใช้ ด้านสภาพแวดล้อม ทรัพยากรและงบประมาณ และด้านการจัดการเรียนรู้และการนำไปใช้ เป็นปัจจัยเสริมหรือปัจจัยโดยอ้อม ที่จะช่วยให้ครูสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และเชื่อมโยงไปสู่การคิดค้นนวัตกรรมการศึกษาใหม่ๆ ที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้ โดยมีผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถของครูในสร้างนวัตกรรมการศึกษา โดยการสนับสนุนความพร้อมในด้านอุปกรณ์ ความรู้ และงบประมาณ ที่จะเป็นการจูงใจแก่ครูที่มีความต้องการจะพัฒนาความสามารถในด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้ในบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 9 ว่าได้ให้ความสำคัญที่จะต้องมีการจูงใจเพื่อให้ครูได้นำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยเฉพาะสื่อการเรียนการสอนไปใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งที่รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนา แบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุ รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสื่อนวัตกรรมที่มีคุณภาพ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาสร้างขีดความสามารถของผู้เรียน ดังนั้นการสร้างและการใช้เทคโนโลยีที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความสนใจ และเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับอภิศักดิ์ กสิณธร (2558) ได้ทำการศึกษา การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะทางนวัตกรรมทางการศึกษา: แนวทางการปฏิบัติของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า กระบวนการนวัตกรรมเป็นกระบวนการโดยบุคคลและขึ้นอยู่กับทัศนคติและนิสัยของบุคลากรขององค์กรที่มีต่อนวัตกรรม การที่โรงเรียนมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีความรักความผูกพันทุ่มเทให้ กับองค์กรจะมีผลทำให้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมมีประสิทธิภาพ โดยบุคลากรผู้ที่รับผิดชอบการ พัฒนานวัตกรรมจะมีการศึกษาหาองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำมาพัฒนานวัตกรรมไม่ว่าจะเป็นการทำวิจัย และพัฒนาการหาความรู้จากองค์ความรู้เดิมที่มีอยู่ในองค์กร รวมถึงแสวงหาทรัพยากรประเภทจับต้องไม่ได้ อย่าง เช่น งบประมาณและทรัพยากรทางกายภาพ (วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ พื้นที่สำหรับ การพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีด้านสารสนเทศ) เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมให้สำเร็จ การอบรมและพัฒนา การให้รางวัล ถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อสมรรถนะทางนวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญและสอดคล้องกับธนดล ภูสีฤทธิ พงศ์ประเสริฐ ทกสุวรรณ ทิพย์เกสร บุญอำไพ (2559) ที่ได้ทำการศึกษา ปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการยอมรับนวัตกรรมโทรทัศน์ครูของครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจในการยอมรับนวัตกรรม คือ 1) การรับทราบถึงประโยชน์ของการใช้นวัตกรรม โดยบุคคลต้องเชื่อ ก่อนว่านวัตกรรมนั้นมีประโยชน์หรือทำ ให้งานของเขาดีขึ้นได้อย่างไร 2) นวัตกรรมนั้นทำให้ผู้ใช้เกิดความพอใจเพื่อตอบสนองทางด้านความ คิด หรือจินตนาการเฉพาะบุคคล 3) แรงกระตุ้น ทางสังคมภายนอกที่ ต้องการให้ผู้ใช้ใช้นวัตกรรมนั้นปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมใดออกมา และ 4) การเชื่อมั่นว่านวัตกรรมนั้นเขา

สามารถใช้ได้ด้วยตนเอง อย่างสะดวกและง่าย นอกจากนี้เมื่อเวลาเกิด ปัญหาหรืออุปสรรคขึ้นเขาสามารถ แก้ไขได้ด้วย ตนเองหรือมีผู้พร้อมที่จะแนะนำ และสนับสนุนใน การช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับ วสันต์ สุทธาวาศ ประสพชัย พสุนนท์ (2558) ที่ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสร้าง นวัตกรรมระดับบุคคลในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า นักวิชาการศึกษาที่ปฏิบัติงานใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีพฤติกรรมสร้างนวัตกรรมในระดับบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเปิดรับข้อมูลใหม่ ความรู้ใหม่ ประสบการณ์ใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด และสำหรับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสร้างนวัตกรรมระดับบุคคลในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นตัว แปรตาม ประกอบด้วย เครือข่ายทางสังคม ได้แก่ นักวิชาการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการเชื่อมโยงระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือระหว่างบุคคลกับกลุ่ม หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ทั้งในด้านความหนาแน่นของเครือข่ายและความสามารถในการเชื่อมโยงเครือข่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียน การสอนของครู ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นสารสนเทศเพื่อส่งเสริมและพัฒนาครูให้สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านสื่อการเรียนการสอน และสามารถนำไปสู่การออกแบบและผลิตนวัตกรรมทางการศึกษาด้านอื่น ๆ ต่อไป ได้ นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ปรับปรุง และวางแผนสำหรับการพัฒนานวัตกรรม การศึกษาด้านสื่อการเรียนการสอนที่ชัดเจนในอนาคต เพื่อให้ครูมีการยอมรับ และตัดสินใจที่จะเป็นผู้ สร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นการพัฒนาตนเองเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่าปัจจัยด้านการจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการสร้างสรรค์ นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอน ดังนั้นจากผลการวิจัยจึงเป็นข้อมูลที่จะทำให้ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง อื่น ๆ ได้ กำหนดแนวทางในการสร้างแรงจูงใจที่จะทำให้ครูสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ได้ในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยแต่ละปัจจัยเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมาก ขึ้น และองค์ประกอบ ตัวชี้วัด และเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการประเมินการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียน การสอน

2.2 ควรศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมด้านสื่อการเรียน การสอน

เอกสารอ้างอิง

- กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนนวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- ชลกร ตันประภัสร์ ธร สุนทรายุทธ และไพรัตน์ วงษ์นาม. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสร้างสรรค์และนวัตกรรม ของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. ปีที่ 7 (2), 42-55.
- ชนดล ภูสีฤทธิ พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ และทิพย์เกสร บุญอำไพ. (2559). ปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการยอมรับนวัตกรรมโทรทัศน์ครู ของครูและ บุคลากรทางการศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ 10 (4): 32-50.
- เนาวนิตย์ สงคราม. (2557). การสร้างนวัตกรรม: เปลี่ยนผู้เรียนให้เป็นผู้สร้างนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยสำหรับครู. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประสาธต์ เมืองเฉลิม. (2556). วิจัยการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราโมทย์ พรหมจันทร์. (2556). การพัฒนาความสามารถของครูด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรม การศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน. วารสารครุศาสตร์. ปีที่ 41 (3): 98-114.
- พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล เฉลิมมาลัย ราชภัฏจารักษ์. (2545). มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2557). สื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้. ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์.
- วสันต์ สุทธาวาศ ประสพชัย พสุนนท์. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสร้างนวัตกรรมระดับบุคคลในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. Veridian E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 8 (1). 530-545.
- สาโรช โศภีรักษ์. (2547). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาของครูเกษียณอายุในประเทศไทย. การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 42. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 27-35.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. (2558) . แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. สืบค้นจาก <http://www.nesdb.go.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อภิศักดิ์ กสินธร. (2558). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะทางนวัตกรรมทางการศึกษา: แนวทางการปฏิบัติของโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใต้สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ. วารสารการจัดการศึกษาระดับปริญญาโทและภาคเอกชน. ปีที่ 22 (2): 63-93.
- ไอริน โรจน์รักษ์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์การนวัตกรรมกับสมรรถนะในการสร้างสรรค์นวัตกรรม: กรณีศึกษาสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ปีที่ 2 (2). 46-60.

References

- Educational Council. (2017). *National Education Plan 2560-2579*. Bangkok: Prikwarn Graphic.
- Kasintorn, Aphisak. (2015). An Analysis of Factors Influencing Educational Innovation Competency: Practice in Basic Education Schools under the Jurisdiction of the Education Ministry. *Journal of Public and Private Management*. 22 (2): 63-93.
- National Education Commission. (2002). *National Education Act of 2542, as amended (No. 2, 2002)*. Bangkok: Prikwarn Graphic
- National Economic and Social Development Board. (2015) . *National Economic and Social Development Plan 12nd (2017-2021)*. Retrieved from <http://www.nesdb.go.th>
- Nilwan, Kanyaratchakan. (2014). *Factors which Affect Teacher's Professional Development in Teaching Innovation and Educational Technology in the 21st Century under the Bureau of Special Education, Office of the Basic Education Commission*. Bangkok: Suan Sunadha Rajabhat University.
- Nithedsilp, Woravit. (2014). *Media and innovation of learning*. Phathum Thani: Sky Book.
- Nuangchalerm, Prasart. (2013). *Teachning Research*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Phuseerit, Thanadol., Hoksuan, Pongprasert., Bunumphai, Thipkeson. (2016). Causal Factors for The Adoption Innovation Teacher's TV for Teachersand Educational Personnel. *Journal of Education, Mahasarakham University*. 10(4), 32-50.
- Promkhan, Pramote. (2013). Developing Teachers' Abilities to Design and Create Educational Innovation Using Research-Based Learning. *Journal of Education Studies*. 41(3), 98-114.
- Rotrak, Irin. (2015). Relationship between Innovative Organization and Innovative Creation Competency: A Case Study of Office of the Civil Service Commission. *Political Science Review Journal*. 2 (2). 46-60.
- Songkram, Noawanit. (2014). *Innovation: Changing the students to be innovators*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Sopeerak, Saroch. (2004). *Causal Factors Affecting the Adoption of Educational Innovation and Technology of Teacher Awards in Thailand*. Proceedings of 42nd Kasetsart University Annual Conference. Bangkok: Kasetsart University Press. 27-35.
- Srisa-ard, BoonChom. (2010). *Research for teachers*. Bangkok: Suweeriyasan.
- Suratanakavikul, Phuangphet., Rajabhandharaks, Chermalya. (2545). *Human and society*. Bangkok: Kasetsart University Press.
- Sutthawart, Wasan., Pasunon, Prasopchai. (2015). Factors Affecting Individual Innovative Behavior in the Office of Basic Education Commission. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 8 (1).530- 545.
- Tanpraser, Chonklan., Suntarayuth, Thorn., Wongnam, Pairat. (2013). Factors effecting to creativity and innovation of private schools in basic education level. *Journal of Educational Administration Burapha University*. 7(2), 42-55.